

Årsrapport 2020

Kyrkogårdsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

Nr 7, 2021

Dnr: RVK 2021/8

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens webbplats, start.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Kyrkogårdsnämnden

Årsrapport 2020

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av kyrkogårdsnämndens verksamhet under 2020.

Den samlade bedömningen är att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår att brister bl.a. har noterats vad gäller nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll av investeringar samt i den interna kontrollen avseende direktupphandling.

Revisorerna har den 24 mars 2021 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till kyrkogårdsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2021.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Ulf Fridebäck
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att kyrkogårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på om det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte har varit helt tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår att brister har noterats vad gäller nämndens arbete med styrning, uppföljning och kontroll av investeringar samt i den interna kontrollen avseende direktupphandling.

Utöver ovan nämnda granskningar har revisionen genomfört granskningar som bl.a. omfattat attest och behörighetshantering, löneprocessen och inköpsprocessen. Sammantaget bedöms den interna kontrollen vara tillräcklig i dessa granskningar. Vad gäller en granskning av förtroendekänsliga och ledningsnära poster har utvecklingsområden identifierats.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra berör nämndens arbete med underhåll och dataskyddsförordningen.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	1
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	3
3. Intern kontroll	4
4. Räkenskaper	6
5. Uppföljning av tidigare års granskning	6

Bilagor

Bilaga 1 - Årets granskningar	7
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	12
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	16

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Den pågående pandemin har påverkat verksamhet och ekonomi. Revisionen har anpassats utifrån de förutsättningar som gällt under året.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden har åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

Presidiet mellan de förtroendevalda revisorerna och representanter för nämnden genomfördes inte våren 2020 på grund av rådande pandemi.

Granskningsledare har varit Tomasz Czarnik vid revisionskontoret och Sofia Nylund vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt

uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Sammantaget bedöms att kyrkogårdsnämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig på iakttagelser som redovisas i avsnitt 2.1 och 2.2.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2020 i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen vad gäller måluppfyllelse samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla fullmäktiges tre inriktningsmål. Nämnden bedömer att 10 av kommunfullmäktiges 12 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Ett av verksamhetsmålen redovisas som delvis uppfyllt och ett uppfylls inte enligt nämndens redovisning. Nedan redovisas några avvikelser avseende det verksamhetsmässiga resultatet.

Målet ”Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i” bedöms vara delvis uppfyllt. Enligt nämndens redovisning baseras bedömningen på två indikatorer som uppnås delvis. Dessa mäter trygghet på begravningsplatserna och i vilken utsträckning de uppfattas vara välsköta. Utfallen för båda indikatorerna visar på en marginell försämring i jämförelse med föregående år. Avvikelsen för indikatorerna jämfört med årets mål är tre respektive fyra procentenheter.¹

Nämnden bedömer att indikatorn ”I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige”

---

¹ Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är trygga
utfall 69 mål 73

Andel besökare som upplever att Stockholms begravningsplatser är välsköta
utfall 79 mål 82

inte uppnås. Enligt nämndens redovisning uppnås inte målet eftersom indikatorn som mäter antalet barn som deltar i barnvisningar av Världsarvet Skogskyrkogården inte uppnås. Detta uppges bero på att stadsmuseets guider inte tillåtit hålla visningar under året till följd av pandemin vilket förklarar avvikelserna enligt nämnden.

Nämndens redovisning visar att sjuktalet ökat med 0,3 procentenheter i jämförelse med föregående år, från 5,2 till 5,5 procent. Enligt nämndens redovisning betraktas utfallet vara positivt trots en ökad sjukfrånvaro eftersom utfallet skulle kunna vara ännu högre med tanke på pandemin. Vad gäller index för bra arbetsgivare och aktivt medskapande har en förbättring skett i jämförelse med föregående år, framförallt aktivt medskapande. Trots detta nås målen delvis i år. Nämnden har redovisat åtgärder som planeras eller har vidtagits för att förbättra resultatet. Exempelvis anges att arbetsmiljön kommer förbättras genom att så kallade psykosociala arbetsmiljöronder kommer att genomföras.

I likhet med föregående år uppfyller nämnden inte kommunfullmäktiges årsmål avseende prognossäkerhet, varpå indikatorn som berör nämndens prognossäkerhet blir delvis uppfyllt. Se mer under avsnitt 3 rörande intern kontroll.

Revisionens granskning visar att det i huvudsak finns grunder för nämndens målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2020:

Driftverksamhet (mkr)	Budget 2020	Bokslut 2020			Budgetavvikelse 2019
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	216,0	211,0	4,9	2,2 %	-3,6
varav kapitalkostnader	29,3	31,0	-1,8	6,1 %	-8,7
Intäkter	36,5	42,8	6,3	17,3 %	5,6
Verksamhetens nettokostnader	179,5	168,3	11,3	6,3 %	2,0

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med +11,3 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Överskottet förklaras bl.a. av vakanser inom staben och administrationen, men även inom begravnings- och serviceavdelningen som har haft färre säsongsanställda på grund av pandemin. Som en följd av förseningar i några större projekt är kapitalkostnaderna två mnkr lägre än budgeterat.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2020	Bokslut 2020		Budget- avvikelse 2019
		Utfall	Avvikelse	
Nettoutgifter	157,3	82,4	74,9	130,6

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 74,9 mnkr i förhållande till budget. Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna på förseningar främst inom projekten Järva begravningsplats och renoveringen av ekonomibyggnader vid kv. 15 C på Norra begravningsplatsen. Båda projektens byggentreprenader har överklagats till förvaltningsrätten.

Nämnden kan med fördel utveckla redovisningen av avvikelserna rörande investeringsprojekten. Exempelvis kan analysen utvecklas och detaljeringsgraden höjas i nämndens redovisning.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte har varit helt tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår att brister har noterats vad gäller nämndens styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprojekt samt direktupphandling. Exempelvis behöver riktlinjer och rutiner avseende förvaltningens investeringsprocess samt en långsiktig investeringsplan fastställas. Vidare behöver nämnden exempelvis i större utsträckning kontrollera hur direktupphandlingar genomförs och följa upp att riktlinjer hålls levande i organisationen.

Årets granskningar av bl.a. investeringsprocessen och direktupphandling visar att arbetet med den interna kontrollen inte helt är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare att nämnden behöver utveckla de systematiskt ordnade kontrollerna i organisation, system, processer och rutiner för att bl.a. försäkra sig om att stadens och förvaltningens riktlinjer efterlevs.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten. Liksom föregående år har årets granskning dock visat att riktlinjer och rutiner för styrning samt efterlevnaden av dem tillsammans med uppföljning och kontroll behöver utvecklas för delar av verksamheten. Exempelvis visar årets granskningar rörande investeringsprojekt och direktupphandling detta, se bilaga 1. Att det finns tydliga och kända riktlinjer som efterlevs är väsentligt, inte minst för att förebygga avsiktliga och oavsiktliga fel.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärder har antingen genomförts eller föreslagits.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Dock har prognossäkerhet i årets tertialrapporter inte varit helt tillräcklig. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslutet blev två procent. Avvikelsen beror bl.a. på att två projekt aktiverades senare än beräknat och att ett IT-projekt försenades.

Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra.

Utöver de granskningar som redovisats ovan har revisionen under året genomfört granskningar som omfattat attest och behörighetshantering, intäktprocessen, löneprocessen, lönetillägg, inköpsprocessen, anläggningsredovisning samt förtroendekänsliga och ledningsnära poster. Vad gäller förtroendekänsliga poster måste nämnden säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner. I övrigt bedöms den interna

kontrollen vara tillräcklig i granskade processer. Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning, delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2020 redovisas i bilaga 2.

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra berör nämndens arbete med underhåll och dataskyddsförordningen.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2020- mars 2021

Intern kontroll

Styrning, uppföljning och kontroll avseende investeringar

En granskning har genomförts av om nämnden har tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende investeringar. Den sammanfattande bedömningen är att kyrkogårdsnämndens styrning, uppföljning och kontroll inte är helt tillräcklig.

Revisionens bedömning grundas på att investeringsprocessen inte är dokumenterad vilket innebär en ökad risk för otydlighet avseende ansvar, roller samt befogenheter. Vidare bedöms beslutsprocessen inte vara tillräckligt tydlig, utifrån att det saknas dokumenterade rutiner och riktlinjer. Avsaknaden av tydliga riktlinjer innebär att hanteringen blir otydlig och inte heller enhetlig samt medför risker, t.ex. för ekonomiska överskridanden samt förseningar. Vidare finns behov av att förtydliga prioriteringskriterier avseende förvaltningens investeringar.

Det finns också brister i förvaltningens dokumentationshantering samt att det finns en hög grad av personberoende vilket ökar sårbarheten. Förvaltningen saknar en långsiktig investeringsplan som sträcker sig utöver budget och aktuell planperiod. I syfte att stärka styrning och uppföljning av enskilda investeringsprojekt skulle utöver dokumenterade rutiner och riktlinjer även gemensamma kalkylmallar och kalkyleringsprinciper samt dokumentationsmallar kunna fastställas. I syfte att tydliggöra samt förenkla styrning och uppföljning rekommenderas vidare att förvaltningen ser över möjligheten till att införa s.k. beslutsloggar kopplade till styrgruppsmöten. I dessa bör framgå bl.a. vilka beslut som är tagna, ansvarig för genomförandet samt när i tid dessa ska vara genomförda.

Revisionen rekommenderar kyrkogårdsnämnden att:

- Fastställa riktlinjer och rutiner avseende förvaltningens investeringsprocess.
- Fastställa rutiner samt förvaltningsgemensamma mallar och checklistor avseende enskilda investeringsprojekt.
- Säkerställa ändamålsenlig dokumentationshantering i syfte att samla samt tillgängliggöra dokumentation och öka spårbarhet.
- Fastställa långsiktig investeringsplan som omfattar längre period än aktuellt budgetår samt kommande två plan år.
- Säkerställa att risker kopplat till investeringsprocess och enskilda investeringsprojekt årligen hanteras i nämndens risk-och väsentlighetsanalys.

Direktupphandling vid kyrkogårdsnämnden

En granskning har genomförts med syfte bedöma om kyrkogårdsnämnden har en intern kontroll som säkerställer att Lagen om offentlig upphandling (LOU) och stadens riktlinjer för direktupphandling efterlevs. Den sammanfattande bedömningen är att kyrkogårdsnämnden inte har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att LOU och stadens styrdokument efterlevs gällande upphandling och inköp.

Granskningen visar att nämnden har en organisation och ansvarsfördelning samt har antagit riktlinjer för direktupphandling. Trots detta visar revisionskontorets granskning att nämndens genomförda direktupphandlingar inte i tillräcklig utsträckning stödjer att inköp sker enligt LOU och stadens styrdokument. Granskningen visar även att för hälften av de granskade direktupphandlingarna har de ackumulerade värdena, för totala inköp från samma leverantör per kalenderår, överstigit gränsen för direktupphandling. Detta innebär en risk för att otillåtna direktupphandlingar kan ha genomförts.

Nämndens policy för inköp och upphandling bör regelbundet ses över så att korrekta värden kommuniceras ut i organisationen om vilka gränser som gäller för direktupphandling. Granskningen visar vidare på att förvaltningen inte har en tillräcklig kontroll för hur och när direktupphandlingar ska göras. Detta resulterar i att vissa medarbetare följer riktlinjerna och andra inte.

Underlagen för direktupphandlingar finns inte samlade centralt, vilket försvårar den nödvändiga kontrollen och översikten. En samordning av direktupphandlingar genomförs inte. Nämnden

genomför ingen systematisk uppföljning av att inköp/upphandlingar av samma slag och leverantör inte sammantaget överskrider gränsen när direktupphandling inte längre är tillåten.

Revisionen rekommenderar kyrkogårdsnämnden att:

- I större utsträckning kontrollera hur direktupphandlingar genomförs.
- Se över och följa upp att de riktlinjer som kommuniceras ut så att dessa hålls levande i organisationen.
- Se över hur ansvaret för direktupphandling samordnas på förvaltningen.
- Se över hur och var underlag för direktupphandlingar förvaras.

Förtroendekänsliga och ledningsnära poster

Under året har kostnader för resor, konferens, utbildning och representation granskats i två etapper. Granskningen har genomförts genom att inhämta nämndens egna rutiner/ kontroller samt genom stickprovskontroller i samband med delårs- och helårsbokslut. I stickprovskontrollen har ett urval transaktioner kontrollerats avseende kontering, syfte, deltagarförteckning och moms. I bokslutsgranskningen kontrollerades transaktionerna för attest. Granskningen har haft sin utgångspunkt i stadens anvisningar och regler inom området.

Utifrån genomförda granskningsinsatser under året görs bedömningen att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att nämnden har rutiner och kontroller inom området men att det i genomfört stickprov noterats ett antal brister. Två transaktioner kunde verifieras utan anmärkning avseende kontering, syfte och deltagarlista, momsavdrag samt attest. En faktura hade attesterats av en deltagare. Förvaltningen hade uppmärksammat detta och manuellt skickat den för ytterligare en attest men denna hade inte inkommit innan granskningen avslutades.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.

Lönetillägg

En granskning har genomförts avseende lönetillägg. Bedömningen är att nämnden utifrån genomförd stickprovsgranskning har en tillräcklig intern kontroll avseende lönetillägg.

Totalt 16 stickprov har tagits på anställda som har haft lönetillägg under perioden januari-oktober 2020. Revisionen har kontrollerat att det finns ett skriftligt beslutsunderlag/avtal om lönetillägg samt att utbetalt belopp och period överensstämmer med avtalade villkor. Stickprovsgranskningen visar inte på några avvikelser.

Anläggningsredovisning

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende nämndens anläggningsredovisning. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen avseende redovisning av anläggningstillgångar är tillräcklig.

Granskning sker i två steg med delrapportering i samband med avrapportering av löpande intern kontroll och slutlig avrapportering i samband med årsgranskningen.

Granskningen som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att granskade investeringsutgifter har klassificerats i enlighet med stadens anvisningar och god redovisningssed i övrigt. De granskade utgifterna bedöms även vara hänförliga till rätt investeringsprojekt.

Behörighets- och attesthantering i Agresso

Behörighetshantering

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig avseende hantering av behörigheter i Agresso.

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att det finns behörighetsblanketter för registrerade behörigheter och att dessa är undertecknade av behöriga samt överensstämmer med registrerade behörigheter i Agresso.

Attesthantering

Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig avseende hantering av attesträtter i Agresso.

Granskningen visar att det finns en aktuell undertecknad attestförteckning och den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Det finns även ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för attestanterna i genomfört stickprov. Genomgång av samtliga attesträttigheter görs löpande.

Inköpsprocessen - konsulttjänster

Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen avseende inköpsprocessen med fokus på köp av konsulttjänster är tillräcklig. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process.

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna i allt väsentligt är korrekt hanterade avseende prestation, bokföringsunderlag, betalningstidpunkt, bokföringstidpunkt samt kontering. I genomfört stickprov har inget identifierats som tyder på avsteg från stadens regler eller LOU.

Intäktprocessen – vidarefakturering av konsulttjänster

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i intäktprocessen avseende vidarefakturering av konsulttjänster. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad intäktprocess. I granskningen har noterats att det finns dokumenterade regler, rutiner och ansvarsfördelning avseende fakturering. Stickprovskontrollen gjordes i allt väsentlighet utan anmärkning.

Kontroll av löneutbetalningar

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende hantering av personalkostnader och löneutbetalningar. Den sammanfattande bedömningen är att nämndens interna kontroll i granskad rutin är tillräcklig. Förvaltningen använder sig av LISA Självservice och funktionen elektronisk attest på löneutbetalningslistorna. Genomförd processgenomgång av fem flöden visar inte på några avvikelser från rutin. Genomgången har omfattat kontroll av att anställningsavtal finns, att korrekt löneökning registrerats, att korrekt lön utbetalats samt att attest av löneutbetalningslista är utförd.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2017	Förtroendeskadligt beteende Nämnden rekommenderas att kartläggning sker över var i verksamheten risker kan uppstå utifrån ett förtroendeskadlighets- samt oegentlighetsperspektiv	X			Information om mutor och jäv mailades till samtliga anställda i mars 2020. I slutet av februari i samband med en konferens informerades samtliga chefer och ingenjörer muntligen om detsamma. Detta har verifierats i uppföljningen. Tekniska avdelningen har tagit fram ett dokument <i>Förtroendeskadligt beteende</i> (daterat augusti 2020). I dokumentet framgår var i verksamheten risker kan uppstå utifrån ett förtroendeskadligt samt oegentlighetsperspektiv. I kartläggningen föreslås och förtydligas även åtgärder för att kontrollera och förhindra förtroendeskadligt beteende inom förvaltningens verksamhet. Dokumentet togs upp på riskledningsmötet i december 2020, vilket har verifierats genom protokoll. Nästa steg är att dokumentet tas upp i nämnden, vilket enligt uppgift ska ske under början av 2021. Revisionen påminner dock om vikten av att de åtgärder, som föreslås och förtydligas för att kontrollera och förhindra förtroendeskadligt beteende inom förvaltningens verksamhet, även genomförs.
ÅR 2019	Delegationsordning Nämnden rekommenderas att säkerställa att rätt delegat fattar beslut, att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser och att utveckla sin interna kontroll avseende delegation.	X			Nämnden har utvecklat den interna kontrollen. Det finns nu en överblick som är dokumenterad vilket i större utsträckning säkerställer att samtliga beslut är med inför varje nämnd. Detta dokumenteras. De beslut som ska anmälas går igenom. Två gånger per år gör förvaltningen stickprov och går igenom delegationsordningen och ser om den behöver ändras.
ÅR 2019	Kyrkogårdsnämndens underhållsarbete Nämnden rekommenderas att förbättra process och ställnings-tagande vad gäller prioriteringar och underhållsåtgärder, både på kort och lång sikt, ta fram och följa upp vård- och underhållsplaner, förbättra dokumentationen rörande underhållsarbetet och sammanställa nämndens uppskattade underhållsskuld.		X		Inför treåringen arbetas en långsiktig plan fram med prioriteringar. När budgeten för nästkommande år blir känd går förvaltningen igenom planen igen och startar de projekt som de är säkra på och som har lång startsträcka, här görs även eventuellt omprioritering om detta behövs. I samband med verksamhetsplan görs detta en tredje gång för att få den slutgiltiga listan. Under det aktuella året sker det också omprioriteringar. Den första direkt efter verksamhetsplanen är tagen. Andra tillfället sker i maj när alla projektledare kallas till möte med ekonomi och sin avdelningschef för att gå igenom varje enskilt projekt. Om ett projekt blivit dyrare, billigare eller försenat prioriteras nya projekt. Detta upprepar förvaltningen i september. Båda dessa möten dokumenteras med minnesanteckningar. Samtliga vård och underhållsplanerna är inte färdiga än, men nämnden arbetar för att säkerställa att samtliga blir framtagna.

ÅR 2019	Intern kontroll avseende inventarier och maskiner Nämnden rekommenderas ta fram riktlinjer och regler där det framgår hur maskiner och inventarier ska redovisas och användas i verksamheten samt regler för hemlån.	X		Nämnden har tagit fram en handledning avseende inventarier. I den framgår bl.a. information om regelverket som reglerar området och hur inventering ska ske. Vidare vad som gäller vid stöld och att hemlån av inventarier inte tillåts. Handledningen har kommunicerats till samtliga chefer. I samband med en konferens fick alla chefer det igen i pappersform och även en muntlig genomgång. Under 2019 gjordes stickprov på inventarieförteckningar vilket inte visade på några avvikelser. Tekniska avdelningen har tagit fram ett dokument <i>Förtroendeskadligt beteende</i> (daterat augusti 2020). I dokumentet framgår bl.a. att hemlåning av utrustning för eget bruk är ett riskområde i verksamheten. Vidare framgår att det inom kyrkogårdsförvaltningen är helt förbjudet att låna hem Stockholms stads egendom för eget bruk. Däremot så uppges det vara svårt att försäkra sig om att sådant inte sker. En del i att förhindra denna möjlighet till oegentligt beteende är att inventarieförteckningar ska föras och upprätthållas, samt årligen uppdateras inom samtliga verksamheter. Inventarieförteckningar följs sedan upp genom årliga stickprov genomförda av avdelningschefer samt ekonomienheten. Inom ramen för uppföljningen har vi tagit del av de inventeringar som genomförts av ekonomiavdelningen.
ÅR 2019	Uppföljning och kontroll i intäktprocessen Nämnden rekommenderas säkerställa att dokumenterade regler, rutiner och ansvarsfördelning för fakturering avseende granskade processer utarbetas. Vidare rekommenderas nämnden säkerställa att levererad vara eller tjänst stämmer med avtalade villkor.	X		Förvaltningen har tagit fram rutinen <i>Handledning - Fakturor till kund</i> (daterad 2019-10-17) vilken revisionen tagit del av inom ramen för uppföljningen. Rutinen hanterar bl.a. hanteringen av fakturor via Avenyn och Agresso, anstånd/avbetalningsplan, kreditering/makulering/återbetalning samt moms. Rutinen har skickats ut under oktober 2019 till alla avdelningar. Revisionen har tagit del av ett mail som bekräftar utskicket. Förvaltningen har efter granskningen infört en stickprovskontroll av kundfakturor. Kontrollen innefattar moms, taxa, formalia osv. Kontrollen genomfördes under oktober 2019 och vi har tagit del av dokumentationen från kontrollen.
ÅR 2019	Uppföljning och kontroll av inköp Nämnden rekommenderas säkerställa att samtliga avtal och överenskommelser dokumenteras skriftligen.	X		Enligt uppgift har samtliga attestanter under möte under oktober 2019 informerats om att det är den ansvarige för respektive avtal som har ansvaret för att informera om avtalet och att se till att avtalen följs och att nya avtal tecknas när nuvarande avtal går ut eller vid t.ex. en eventuell prishöjning. Det togs även upp att de ska göra avstämningar med leverantören under avtalsperioden. Allt ska dokumenteras skriftligt. Revisionen har tagit del av agenda för mötet samt material som delats ut/presenterats för att bekräfta detta.
ÅR 2019	Momshantering Nämnden rekommenderas säkerställa att det finns en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att ingående och utgående moms redovisas korrekt.	X		Förvaltningen har efter granskningen, enligt uppgift, muntligen informerat alla attestanter (och några godkännare) om vikten av att även kontrollera momsens i samband med attest. Alla chefer ska i sin tur informera om detta på respektive arbetsplats. Varje månad görs kontroll av rapporterna TL014 (fakturor utan moms) och TL016 (moms i procent), och varje kvartal av YH912 (detaljer moms-konto) och YH913 (moms överblick). Varje månad granskas även momsens på leasingbilar, resor och representation. Vi har inhämtat dokumentation för genomförd kontroll för september och oktober 2019. Uppföljande stickprov gjordes utan anmärkning.

<p>ÅR 2020</p>	<p>Styrning, uppföljning och kontroll avseende investeringar Nämnden rekommenderas att fastställa riktlinjer och rutiner avseende förvaltningens investeringsprocess. Vidare fastställa rutiner samt förvaltningsgemensamma mallar och checklistor avseende enskilda investeringsprojekt. Nämnden rekommenderas säkerställa ändamålsenlig dokumentationshantering i syfte att samla samt tillgängliggöra dokumentation och öka spårbarhet. Vidare fastställa långsiktig investeringsplan som omfattar längre period än aktuellt budgetår och kommande två plan år samt säkerställa att risker kopplat till investeringsprocess och enskilda investeringsprojekt årligen hanteras i nämndens risk-och väsentlighetsanalys.</p>			<p>Följs upp 2021.</p>
<p>ÅR 2020</p>	<p>Direktupphandling Nämnden rekommenderas att i större utsträckning kontrollera hur direktupphandlingar genomförs samt att se över och följa upp att de riktlinjer som kommuniceras ut så att dessa hålls levande i organisationen. Vidare se över hur ansvaret för direktupphandling samordnas på förvaltningen samt se över hur och var underlag för direktupphandlingar förvaras.</p>			<p>Följs upp 2021.</p>
<p>2020</p>	<p>Förtroendekänsliga poster Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.</p>			<p>Följs upp av PwC 2021.</p>

Revisionsprojekt

Revisionsprojekt	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
Nr 5/2019	Dataskyddsförordningen Revisionskontoret rekommenderar att nämnden utvecklar styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Vidare rekommenderar revisionskontoret att nämnden informationsklassar sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar.		X		Samtlig information är klassad efter en modell från MSB. Förvaltningen går igenom förvaltningens informationstillgångar regelbundet och systematiskt. Förvaltningens informationstillgångar är i stort sett statiska och kommer till största delen från det begravningsadministrativa systemet.

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden/styrelsen har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Bedömning:

Tillfredsställande

Bedömningskriterier är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd/styrelse, förvaltnings- eller bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning:

Tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning, delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömningskriterier

Nämndens:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning:

Rättvisande

Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte rättvisande

Väsentliga brister finns som måste åtgärdas.